

fa servir la Vulgata i la Neovulgata, l'Església -en el Magisteri i en la Litúrgia-, i del que utilitzaren els Pares occidentals. Aquest estiu passat es publicà un llibre que ve a omplir aquest buit. Es tracta de *SALVE! Aprendre llatín en la tradició cristiana*, editat en castellà per Eunsa, Pamplona, obra col·lectiva de quatre llatínistes.

És, efectivament, un mètode, no una simple gramàtica. I, com a tal, presenta algunes característiques singulars que vull considerar breument.

En primer lloc, observem un intent per introduir l'alumne ràpidament en la traducció. Per exemple, s'estudia de bon principi l'acusatiu i el nominatiu de totes les declinacions, i la tercera persona del singular del present dels verbs. Amb això, es poden començar a llegir i entendre frases senzilles, ja des del principi. El mètode va avançant, introduint gradualment tota la morfologia i la sintaxi, de manera progressiva.

Les explicacions són entenedores, pensant en aprenents autodidactes sense més coneixement que l'imprescindible de la pròpia llengua.

El lèxic que s'ha de memoritzar conté les dues-centes paraules més utilitzades a la Vulgata, però també contribueix a conèixer un vocabulari elemental per tal d'entendre textos llatins de dificultat baixa i mitjana.

Es presenten molts exemples i tot un seguit d'exercicis variats, sempre mantenint el criteri d'utilitzar textos reals, no manipulats, d'autors de la Sagrada Escripura, de la litúrgia o del Magisteri de l'Església, i de la tradició cristiana,

sense oblidar alguns fragments de llatí clàssic. L'alumne autodidacte trobarà, en un quadern separat, el solucionari de tots els exercicis proposats, i també unes proves d'autoavaluació.

Quant a l'edició material del llibre, trobem alguna solució interessant, com ara la diferent aparença dels exercicis, els tipus de lletra atractius i la claredat dels esquemes. Al costat d'això, també s'observen altres aspectes millorables, com la mida massa petita de la lletra del solucionari, o la monotonia visual d'un text en blanc, negre i gris. No obstant aquests petits detalls, creiem que es tracta d'una eina valuosa, d'especial interès per als estudiosos de la Filosofia, de la Teologia, de la Patrística, de la Història de l'Església i, en general, per als amants de la llengua llatina.

Josep Miquel Bombardó

Memòria ingènua

Alfons Balcells i Gorina

La Formiga d'Or
Barcelona 2005
204 pàgs.

En aquesta obra pòstuma, el doctor Alfons Balcells i Gorina descriu la seva biografia com a ingènua. Jo diria que es tracta més aviat d'un exemple insuperable de transparència i sinceritat. Aquestes qualitats de l'Alfons Balcells han estat virtuts que el fundador de l'Opus Dei va ensenyar a viure des dels inicis de l'Obra i que ell mateix va practicar al llarg de tota la seva vida. Tot i això, és evident que en l'Alfons Balcells aquesta sinceritat és quelcom ben propi de la seva personalitat: els ensenya-

ments de Sant Josepmaria hi trobaren un terreny fecund, adobat per un model de família cristiana, que potser en aquells temps era més freqüent que en els actuals, però que, en qualsevol cas, pot considerar-se com a exemplar.

L'autor descriu amb una estimació especial molts detalls de la vida quotidiana amb els pares i germans, i, especialment, amb una certa nostàlgia, els relacionats amb les vacances d'estiu, qua va passar en diferents indrets de Catalunya. Els records dels anys d'escola, primer amb les monges franceses de Sant Josep de Cluny i després al col·legi dels jesuïtes de Casp, es tracten amb un detall que palesa, alhora, l'excel·lent memòria de l'autor i l'agraïment sincer a tots aquells que col·laboraren en la seva educació. Arriba, després, l'època dels estudis superiors amb una descripció de les qualitats de la Universitat Autònoma i dels seus professors. És aquí on s'hi comencen a notar les

inquietuds de l'autor, com a jove estudiant i com a catòlic compromès. Amb gran senzillesa, descriu una trajectòria brillant que el portà a ésser escollit per a delegat del curs i per a diferents càrrecs de l'Associació Univer-sitària d'Estudiants Catòlics, de l'Acció Catòlica i de la Congregació Mariana. Són activitats prou variades, amb el denominador comú de l'acció d'un cristià conscient, d'esperit obert, gairebé aventurer, amb una curiositat intel·lectual i social extraordinària.

Al mateix temps, és un treballador seriós, sense esdevenir de cap manera una rata de biblioteca A causa de les seves activitats, en un cert moment veu el perill de suspendre una assignatura, cosa que, més que un ensurt, li va suposar el punt de partença d'una carrera magnífica de Medicina. Quan li manca només un any per acabar els estudis, la catàstrofe de la guerra civil trunca la carrera. El 16 de juliol, l'Alfons i els seus germans, que eren a Caldetes, són reclamats pels pares perquè tornin a Barcelona ràpidament i salven la vida, mentre que alguns amics de famílies estíuejants són assassinats el mateix 18 de juliol. Tant l'Alfons com els seus germans es veuen obligats a amagar-se, passant mil perills que es descriuen amb detall.

Crida l'atenció que no s'hi trobi cap expressió d'odi ni, tan sol, d'antipatia envers les persones que l'amenaçaven. És una constant del llibre i de la vida de l'autor: no parlar mai malament de ningú. Aquest tarannà, unit al fet de no prendre's a ell mateix massa seriosament, caracteritzen un humor poc comú, també quan l'autor recorda els esdeveniments que aniquilaren brutalment el ca-

talanisme burgès, culturalment ric i amb una gran dosi de seny, i que seria rematat a la fi de la guerra civil per una política de revenja indiscriminada, com es veu en el drama dels pares de l'autor, espantats perquè, un any després d'haver-se acabat la guerra, l'Alfons els escriu en català des de la seva destinació de sanitat militar.

Durant la guerra civil, l'autor, destacat a La Molina com a sanitari d'un asil d'infants orfes, aprofita per passar a França i, des d'allà, a Burgos. Destinat al front de Terol, coneix Juan Jiménez Vargas, que el convida a llegir unes quartilles escrites a màquina de *Consideraciones Espirituales*. Fou el primer contacte amb els escrits i el nom de Josepmaria Escrivà de Balaguer, un contacte efímer, però que representarà el punt de partença de la seva relació amb l'Opus Dei. Durant uns quants anys, aquesta relació és d'amistat i de simpatia, sense cap pensament que la seva vocació fos esdevenir membre de l'Obra. Quan encara està mobilitzat, fa el darrer curs de la carrera. Una mica després, com que era l'únic que ja era major d'edat i tenia una titulació superior, accedí a donar el seu nom per al lloguer del Palau, el lloc on s'instal·là el primer centre de l'Opus Dei a Barcelona. Aquest fou el motiu perquè l'expulssin de la Congregació Mariana i patís en la seva pròpia carn els temps de persecució i de calúmnies contra l'Obra, tot i no pertànyer-hi. L'autor exposa aquests esdeveniments d'una manera viva i amb molt de detall, incloent-hi la reacció de la família i de l'entorn social, mentre els descriu sense cap mena de rancúnia, seguint la recomanació i l'exemple del Fundador. Té comprensió amb les persones que el consideren un

heretge, encara que s'enfadi una mica per considerar-ho una injustícia.

Mentrestant, prepara oposicions a una plaça de metge de guàrdia a l'Hospital Clínic, que acaba obtenint a pesar d'algunes maniobres per impedir-ho a causa de la seva suposada pertinença a l'Obra. Poc després aconseguí una beca "Alexander von Humboldt" i treballa durant sis mesos a Heidelberg.

El 24 de gener de 1943 demana l'admissió a l'Obra. Tenia 27 anys. A partir d'aquí descriu les coses d'una forma molt catalana, serena i equànime. No li manca, però, una certa dosi d'entusiasme en contar com va anar descobrint i vivint l'esperit de l'Obra, així com l'estimació pel Fundador, el Pare, com ja havia après a anomenar-lo molt temps abans de formar part de l'Opus Dei. Segueix sense enfadar-se amb les persones, però manifesta dolor i sorpresa en notar que hi hagués gent que no es cregués una cosa tan clara com la llibertat política i professional que els membres de l'Opus Dei tenen, alhora que posa exemples personals molt interessants de les seves activitats com a catedràtic, Rector de la Universitat de Salamanca i Procurador a les Corts.

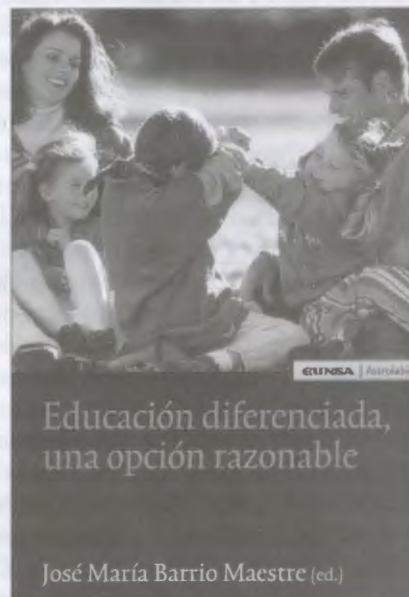
A la fi del llibre, parlant de la malaltia del seu pare i de la mort d'un germà, l'autor deixa la seva serenitat habitual per donar pas al cor: "el dia que va morir, vaig plorar com una Magdalena, com no havia fet des dels temps que l'avi em preguntava si tenia una esponja al clatell".

Jordi Cervós

Educación diferenciada, una opción razonable.

José María Barrio

EUNSA, 2005.
318 pàgs.

Després de molts anys d'escola mixta generalitzada, no sembla que la igualtat hagi arribat. Ni molt menys la convivència entre gèneres, ni entre els alumnes, ni entre aquests i els seus professors o els seus pares.

I és que l'escola mixta ja va tenir el seu moment de glòria. Però aquest moment es va acabar, quan va quedar garantida la igualtat d'accés a l'educació -per part de nenes i nens- que es proposava. Ara el repte que tenim davant és un altre: la igualtat d'oportunitats, la socialització dels alumnes, l'aprenentatge dels valors, la qualitat i la competència acadèmica a l'alçada de la resta de països d'Europa...

I davant aquests nous reptes hom es planteja: ¿hem d'educar tenint en compte el gènere? O l'escola ha d'actuar a ulls clucs davant aquesta realitat? Aquest llibre ens proposa una aproximació a l'educació diferenciada: un model escolar que té en compte el gènere a través d'una organització escolar concreta, i un estil educatiu que parteix de la consideració del gènere.

Diversos autors de països diversos analitzen en aquesta obra la diferenciació educativa des de perspectives tan variades com poden ser l'antropologia, la pedagogia, la història, la pluralitat escolar, la igualtat d'oportunitats, la consideració de la diferència a l'hora d'educar...

Un capítol d'Ingbert Von Martial, de caràcter molt empíric, fa palesa -entre d'altres aspectes- la contribució de l'escola diferenciada a l'eliminació dels estereotips de gènere. Els capítols de Christina Hoff Sommers, de José Luis Martos i José Antonio Alcázar, Cristina Meves, María Calvo, fan un repàs dels avantatges de l'escola diferenciada en el terreny de la convivència, de la competència acadèmica, de l'autoestima, precisament per tenir en compte les diferències de gènere. Un tractament del tema des del món del dret ens arriba a càrrec de Rosemary C. Salomone i José Luis Martínez López-Muñiz.

Tanca el llibre el capítol "La educació sexual en contextos coeducatius", a càrrec del coordinador del llibre, José M. Barrio Maestre.

En resum, es tracta d'una obra que emmarca un tema controvertit des de la rigorositat acadèmica; que trenca el mur l'estiba de tòpics i dogmatismes que am-